

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

за спеціальністю А2 «Дошкільна освіта»

галузі знань А «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова за професійним спрямуванням
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, доцент Гуменюк Ірина Михайлівна
Контактний телефон викладача	0980002038
Е-mail викладача	iryna.humeniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Обов'язковий компонент ОП, аудиторна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/
Консультації	Семестрові, перед екзаменом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення у навчальній дисципліні є особливості професійного мовлення (усного й писемного) фахівців педагогічної галузі. Українська мова за професійним спрямуванням – це новітня навчальна дисципліна, зорієнтована на фахово-мовленнєве вдосконалення здобувачів освіти для полегшення їх майбутньої адаптації у професійному середовищі, здобуття авторитету в колективі та кар'єрне зростання.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є формування усного й писемного професійного мовлення студентів шляхом підвищення рівня низки компетентностей (дискурсивної, загальнонаукової, підприємницької, термінологічної, документознавчої та ін.), розвитку інноваційності мислення та роботи з інформацією, підтримання інтересу до професійної діяльності для формування особистості конкурентоздатного фахівця, готового до постійного самовдосконалення в обраній сфері діяльності. Основними цілями навчальної дисципліни є: – сформувати чітке розуміння понять «мова» і «мовлення», «українська національна мова» та «українська літературна мова», «мова професійного спілкування», їх спільних та диференційних ознак; – вдосконалити володіння нормами сучасної української літературної мови, спираючись на знання та вміння, здобуті в ЗЗСО; – сприяти усвідомленню ролі державної мови в професійній діяльності педагога; – сформувати вміння диференціювати стилі сучасної української літературної мови, доречно користуватися їх засобами залежно від мети й ситуації спілкування; – домогтися засвоєння основних вимог Державного стандарту України на оформлення документів, правил укладання визначеного переліку документації; – забезпечити розуміння поняття «термін», вміння виокремлювати терміни в комунікативному або текстовому масиві, зіставляти українські та іншомовні термінологічні відповідники, збагатити мовлення студентів фаховою термінологією; – сформувати вміння анотувати й реферувати наукові тексти, здійснювати бібліографічний опис джерел, оформлювати покликання; – сформувати навички редагування й коректування наукових і офіційно-ділових текстів професійного спрямування; – вдосконалити вміння презентувати результати самостійної роботи шляхом логічного й цікавого впорядкування інформації засобами інноваційних технологій; – сприяти набуттю студентами якостей часової, інформаційної та прагматичної підприємливості.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України): КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Загальні компетентності (за професійним стандартом):	

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Спеціальні (фахові компетентності) за стандартом вищої освіти України:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Трудові функції (професійні компетентності за груповою дією або групою трудових дій, що входять до них) за професійним стандартом:

A2.1 Організаційна. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою.

B2.1 Педагогічне партнерство. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

B3.1 Морально-етична. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

G1.1 Здатність до навчання впродовж життя. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

G2.1 Інформаційно-комунікаційна. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі.

G2.2 Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) та електронні освітні ресурси в професійній діяльності.

Результати навчання:

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	2
семінарські заняття / практичні / лабораторні	28
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна /вибіркова
1	012 «Дошкільна освіта»	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.	2	2	6

Тема 2. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.		4	10
Тема 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.		4	6
Тема 4. Документація з кадрово-контрактних питань.		4	6
Тема 5. Довідково-інформаційні документи.		4	10
Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.		4	10
Тема 7. Редагування офіційно-ділових і наукових текстів.		4	10
Модульний контроль.		2	2
	ЗАГ.	2	28
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Аудиторна робота (АР) – 20% (коефіцієнт 0,2). Контроль самостійної роботи (КСР) – 10% (коеф. 0,1). Самостійна робота (СР) – 20% (коеф. 0,2). Екзаменаційна робота (ЕР) – 50% (коеф. 0,5). СПК = АР + КСР + СР + ЕР		
Вимоги до письмових робіт	Види самостійної роботи: 1) робота з фаховими періодичними виданнями – 2-е практичне заняття; 2) стилістичне оформлення текстів – 3-10 практичне заняття; 3) редагування документів – 7-е практичне заняття; 4) робота з реквізитами – 5-е практичне заняття; 5) підготовка індивідуальної папки зі зразками ділової документації – 12-е практичне заняття; 6) робота з мережевими ресурсами – 9-е практичне заняття; 7) підготовка інформаційних проєктів – 2-12 практичні заняття; 8) редагування фахових наукових текстів – 13-е практичне заняття. Неприпустимі плагіат та списування. Лінгвістичні норми повинні відповідати вимогам чинного «Правопису української мови». Завдання, здані із запізненням без поважної причини (офіційне звільнення з підтвердженням довідкою чи заявою) оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Вчасно здані основні види робіт. Загальна сума балів – не нижче 25.		
Підсумковий контроль	Екзамен.		
7. Політика навчальної дисципліни			
Письмові роботи: написані самостійно, відповідно до завдання, з дотриманням норм української літературної мови, здані вчасно. Академічна доброчесність: неприпустимі плагіат та списування, використання ІІІ. Відвідування занять: Пропущені заняття (як лекційні, так і практичні) з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» зараховуються за умови їх теоретико-практичного відпрацювання. Необхідно виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Неформальна освіта: 5 балів за пройдений курс, рекомендований викладачем. Максимально – 10 балів. Нарахування додаткових балів здійснюється за умови активної участі студента в позааудиторній роботі: виступи на конференціях, підготовка до друку статті, робота в проблемній групі, здобуття неформальної освіти тощо. Максимальна кількість додаткових балів – 10.			
8. Рекомендована література			
Навчально-методичне забезпечення			
1. Гуменюк І. М., Білавич Г. В. Базовий курс української мови за професійним спрямуванням. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. 172 с.			

2. Гуменюк І. М., Білавич Г. В. Глосарій навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Івано-Франківськ: ТУР-Інтелект, 2020. 70 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10861/1/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%A3%D0%9C%D0%B7%D0%B0%D0%9F%D1%81.pdf>
3. Гуменюк І. М. Хронологічний бібліографічний покажчик праць з української мови за професійним спрямуванням у наукових виданнях кінця XX – початку XXI ст. Івано-Франківськ: ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2021. 88 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/11711>
4. Гуменюк І. М. Посібник-практикум з української мови за професійним спрямуванням (на основі текстоцентричного підходу) : навчальний посібник для студентів спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ, 2022. 168 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/16597/1/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%93%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf>
5. Гуменюк І. М. Українська мова за професійним спрямуванням у схемах і таблицях : навчально - методичний посібник для викладачів і студентів педагогічних ЗВО. Івано - Франківськ, 2022. 184 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/13833>
6. Гуменюк І. М. Хрестоматія наукових праць з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». Частина I (1994–2010 pp.). Івано-Франківськ, 2022. 224 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/13832>

Базова література

1. Український правопис / Українська національна комісія з питань правопису. Київ, 2019. 282 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>
2. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. ДСТУ 4163-2020. URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf

Додаткова література

1. Гуменюк І. М. Самостійна робота студентів з вивчення української мови за професійним спрямуванням. *New Inception : науковий журнал / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2021. № 3–4 (5–6). С. 52–61. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5972371>
2. Гуменюк І. М. Навчально-методичне забезпечення української мови за професійним спрямуванням: концептуальні засади профілізації. *Проблеми сучасного підручника*. 2021. Вип. 26. С. 85–93. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-26-85-93>
3. Гуменюк І. М. Сучасні підходи до навчання української мови за професійним спрямуванням: перспективні вектори досліджень. *Молодь і ринок*. 2021. № 4. С. 92–99. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.236356>
4. Гуменюк І. М. Методика навчання української мови за професійним спрямуванням як галузь української лінгводидактики. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2021. № 1 (11). С. 144–157. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-11-1-144-157>
5. Гуменюк І. М. Функційно-стилістичний підхід до навчання української мови за професійним спрямуванням майбутніх учителів початкових класів. *Академічні студії. Серія : Педагогіка*. 2021. Вип. 3. Ч. 1. С. 33–38. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.1.6>
6. Humeniuk I. The Project-Based Learning Technology in the Methodology of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2021. № 25. С. 89–95. <https://doi.org/10.15330/msuc.2021.25.84-87>
7. Humeniuk I. M. The Use of ICT to Provide the Components of the Methodical System of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2022. № 27. С. 12–16. <https://doi.org/10.15330/msuc.2022.27.12-15>
8. Гуменюк І. М. Структурно-функційна модель навчання української мови за професійним спрямуванням майбутніх учителів початкових класів і вихователів. *Наукові записки Малої академії наук України*. 2022. № 1 (23). С. 13–20. <http://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-23-02>
9. Humeniuk I., Blyznyuk T. Interdisciplinary coordination in the primary school teacher and educator training system. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences*. 2022. Vol. 9, № 1. P. 139 – 145. [doi: 10.15330/jpnu.9.1.139-145](https://doi.org/10.15330/jpnu.9.1.139-145)
10. Humeniuk I. Gamification Elements in the Process of Ukrainian Language Training of Pedagogy Specialists. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences*. 2023. Vol. 10, № 1. P. 126–132. <http://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.126-132>

освіти та освітніх інновацій **Гуменюк Ірина Михайлівна**